

**R. P. D. Thomæ Delbene Marvbiensis, Clerici Regvlaris,
Sacrae Theologiae Professoris ... De Immvnitae, Et
Ivrisdictione Ecclesiastica**

Bene, Thomas del

Lugduni, 1674

Tertia probatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98676](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98676)

iubentes, & occidentes; quia certe maiorem irreuerentiam in sacra Templa, & maiorem offensionem in confugientes ad illa praestat, qui iubet occidi, vel occidit in illis, quam qui extrahit ex illis.

Neque obstat, si dicatur, quod extrahi ex Ecclesia, fit frequentius, quam occidi iubere, vel occidere in Ecclesia; & sic quod excommunicatio feratur in extrahentem ex Ecclesia, non in iubentem occidi, vel occidentem in Ecclesia; quia in casu nostro, & in omni alio simili, propter rationem dictam lex frequentioris usus causa aliquid decernens, casum minus frequentem non excludit, sed comprehendit. Gloss. in l. unic. C. de raptor. virgin. l. verbo Dei. C. de his qui ad Ecclesiam confug. & Clemens. 1. verb. Praesidentes, de rescript. & ibi communiter Doctores. Item Valasc. tom. 1. consil. 8. n. 2. Peralta in l. Lucius 1. n. 22. ff. de legat. 2. & Sanch. de matrim. lib. 3. disp. 20. n. 3. & lib. 9. disp. 14. n. 16. Et confirmatur; quia non debet quis admitti per aliam viam (praesertim peiorem, ut esset in casu nostro) quando per vnam prohibetur illud facere. l. oratio. ff. de sponsal. regni. Numauid 84. lib. 6. & ibi Gloss. Dynus, Pecharus, Ioseph. Seffe decif. Aragon. 28. n. 11. & alij, quos citat, & sequitur Larrea in decif. Granatens. p. 2. de is. 67. n. 13.

Tertia Probatio.

Tertiò probatur, quia licet lex poenalis extendenda non sit de casu ad casum à paritate, quin neque à maioriore rationis, ut supra dub. 24. sect. 3. dicebamus (etsi contrarium non improbabiler, saltem pro foro externo, doceant alij ex text. in l. 2. vers. si curatores, ff. ad Tertyl. in cap. si postquam, cum gloss. de elect. in 6. & ex eo, quia ubicumque, etiam in odiosis, & poenalibus est eadem ratio, & omnimoda similitudo, debet esse eadem iuris dispositio; quia tunc non dicitur fieri iuris extensio, sed potius quaedam declaratio. Gloss. in c. 1. verb. Italia, de tempor. ordinand. lib. 6. quam pro singulari commendat Abb. in c. nihil, de elect. & in c. fin. de rescript. Cynus in l. 1. C. de interd. vbi Bald. allegando illam glossam ait, quoddà ubicumque est eadem ratio, ibi licet non sumus in eadem materia, sit idem casus formalis ex mente iuris: & in l. illud, & l. si quis seruo, C. de furtis, dicit quod Constitutio poenalis non dicitur extendi, vbi extenditur ex mente eiusdem Constitutionis, iuxta Gloss. in c. si postquam, de elect. in 6. vbi Gloss. verb. mente, Cod. de sacrosanct. Eccles. docet, quod licet lex prohibeat extensionem, tamen adhuc fiat extensio de similibus ad similia, similia autem subdit Baldus, sunt illa, in quibus est eadem ratio, vel maior, l. non solum, §. quia privilegium, ff. de excusat. iur. or. & allegat Cynus ibi, & Gloss. in d. cap. 1. Quae omnia latè tradit etiam Alphonsus Moditijs in §. lex est, Instit. de iure gent. dub. 54. n. 1. & Gutier. in pract. qq. lib. 3. q. 17. n. 83. probans, quod ubicumque, & in quacumque materia ratio legis locum habet, ibi etiam locum habeat ipsa lex, ex illud, ff. ad leg. Aquiliam, & ex l. a Tertio, ff. de verb. oblig. Tiraquel. de causa cessante, p. 1. n. 151. Decian. consil. 76. n. 10. lib. 2. Mascard. de probat. concl. 313. num. 9. & conclus. 1162. n. 4. Mantica de comel. ult. volum. lib. 2. cap. 11. n. 30. Dec. consil. 89. n. 90. & Barb. consil. 10. n. 11. & seqq. lib. 2. Vnde in his, quae per rationem legis comprehenduntur, non dicitur fieri interpretatio extensiva, sed incomprehensiva. Tiraquel. cit. part. 1. de causa cessante, n. 136. & seqq. Roland. à Valle consil. 27. n. 6. & seqq. lib. 1. Bec. consil. 62. n. 17. & alij multi, quos citat, & sequitur Molin. lib. de Hispan. primogen. 5. n. 12. Et dicitur fieri interpretatio intellectiva, non autem extensiva. Bald. in l. Quomodo in princip. C. de fideicom. Tiraquel. loco supra cit. n. 155. Decian. cit. consil. 76. n. 10. lib. 2. Et non dicitur lex extendi, sed casus sub eiusdem legis dispositione includi. Parisius consil. 32. n. 20. lib. 2. & Crauera de antiquit. temp. 4. part. in princip. n. 91. & seqq. licet, in Thom. Delbene de Immunit. Eccles. Pars II,

quam, lex poenalis extendenda non sit de casu ad casum à paritate, quin neque à maioriore rationis, extendenda tamen est, etiam si agatur de censuris, quando alioquin, si non extenderetur (ut esset in casu nostro) restaret elusoria, cap. si sententia, §. fin. & c. si ciuitas, de sent. excomm. in 6. vbi interdictum ciuitatis, ne refter elusorium, extenditur ad suburbana. Gloss. in Cle- 19 mem. 1. de sepulch. & Gloss. in cap. quamquam, de iuris in 6. vbi extendit, ne sit elusoria, constitutionem illam odiosam de testamento, ac codicillo, & omnem vltimam voluntatem. Felin. in c. translatio, de Constit. n. 14. Tiraquel. in legib. connubialib. gloss. §. n. 115. Nauar. c. 27. n. 51. Sarmient. lib. 1. secl. interpret. cap. 12. n. 7. Couar. var. resol. lib. 3. c. 3. n. 9. Suar. lib. 4. c. 2. n. 7. Mascard. de probat. conclus. 596. n. 26. & Valasc. tom. 2. consil. 159. n. 10.

Item extendenda est, quando est lata (ut in casu nostro) in fauorem animarum. Bartol. in Auth. Sacramenta puberum, n. 19. C. si aduersus venditionem, & ibid. Iason n. 72. Francus cap. sciant cuncti, de elect. in 6. n. 6. addens, Quantumcunque lex correctoria sit. Hostiens. in c. penult. in fin. qui filij sint legitimi, & ibid. Ioan. Andreas n. 5. Anton. n. 9. Anchar. n. 5. Abb. n. 5. & 6. Henric. n. 10. Alexander de Neuo n. 7. Praeposit. n. 3. Castil. leg. 40. Tauri. n. 14. Couar. 4. decret. p. 2. cap. 6. n. 12. Perez lib. 5. Ordin. tit. 1. fol. 39. col. 1. Gratian. regul. 111. n. 6. Flamin. de resignat. benef. lib. 1. §. 9. n. 17. Azueved. lib. 5. recapit. tit. 1. l. 2. n. 4. & Sanch. de matrim. lib. 3. disp. 1. n. 8.

Item extendenda est, quando est lata (ut etiam in casu nostro) in fauorem Ecclesiae. Gloss. in cit. cap. sciant cuncti, verb. alias, & ibid. Dominicus n. 6. Francus n. 6. & Lessius de iust. & iur. lib. 2. c. 45. dub. 4. n. 22. vbi ex Suarez excommunicationem in c. conquesti, de sent. excomm. latam contra infringentes, & spoliantes Ecclesiam, extendit contra comburentes (licet comburens non sit propriè infringers, & spoliatus) quia lata est in fauorem Ecclesiae.

Item extendenda est, quando (ut etiam in casu nostro) lex, licet secundariò sit odiosa, & poenalis, primariò tamen est fauorabilis; quia tunc simpliciter est fauorabilis, & sic extendenda, cum dispositio ex primario fine attendenda sit. Gloss. in c. si propter, de rescript. in 6. 23 vers. primi anni (vbi Constitutionem illam fructus vacaturos Episcopo mortuo referuantem, appellat fauorabilem, quia principaliter edita est in fauorem Episcopii, ut debita persoluat; quamvis redundet in damnum illorum, quibus fructus obuenire debebant) ibid. Dominicus num. 9. & Francus n. 6. Item Gloss. in cap. sciant cuncti, de elect. in 6. verb. alios, ibid. Dominicus, & Francus in fin. Item Bartol. in l. qui exceptionem, n. 2. de condit. indeb. ibid. Alberic. n. 1. & Salicet. n. 1. Idem Bartol. in l. si quis nec causam, n. 6. si certum petat. & ibid. Paulus n. 4. Felin. in c. 4. de sponsal. n. 14. & in cap. non dubium, de sent. ex. omn. n. 2. adducens textum in c. 2. §. statimur, de decimis in 6. ibi: Cum non sit dicendum asperum, sed pium potius, ac benignum. Item Siluest. verb. Interpretatio, in fin. Couar. var. resol. lib. 1. c. 11. n. 5. Flamin. de resignat. benef. cior. lib. 1. §. 2. n. 23. & seqq. Mandosius regul. 10. de Annali. §. 3. n. 7. Alphons. Moditijs in §. lex est, Instit. de iur. gentium, dub. 21. n. 4. docens, quod excommunicatio in c. si quis suadente, 17. q. 4. licet poenam contineat, non poenalis, sed fauorabilis sit, atque adeò extendenda; ex eo, quod principalis intentio disponentis ibi fuerit fauor clericatus. Item Merolla tom. 3. disp. 6. c. 6. dub. 1. n. 14. in terminis dicens, quod leges latae pro defensionibus ne immunitatis Ecclesiasticae (etiam si poenas infligant) fauorabiles sint; & inter priuilegia computari debeant. Quapropter Constitutio Gregorij XIV. cum principalis intentio Pontificis ibi fuerit fauor Ecclesiae, & reorum ad illam confugientium, dicendum est, quod (licet poenas in extrahentes inferat) non odiosa, sed fauorabilis sit, atque adeò extendenda.